

Chambre des Représentants

SESSION 1975-1976.

4 FÉVRIER 1976.

PROPOSITION DE LOI
modifiant l'article 266
du Code judiciaire.

PROPOSITION DE LOI
modifiant l'article 266
du Code judiciaire.

RAPPORT
FAIT
AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE ⁽¹⁾,
PAR M. BOURGEOIS.

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Introduction.

Au cours de sa réunion du 15 janvier dernier votre Commission de la Justice a examiné les propositions de loi modifiant l'article 266 du Code judiciaire, déposées par MM. Suykerbuyk et Willems.

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. Léon Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, De Kerpel, Grafé, Martens, Léon Remacle, Mme Ryckmans-Corin, MM. Suykerbuyk, Uyttendaele. — Baudson, Bob Cools, Degroeve, Ghysbrecht, Laridon, Mathys, Mme Pétry épouse Scheys. — MM. Albert Claes, Kempinaire, Mundeleer, Verberckmoes. — Havelange, Rouelle. — Baert, Belmans.

B. — Suppléants : MM. Beauthier, Lernoux, Mlle Steyaert, M. Verhaegen. — Mme Adriaensens épouse Huybrechts, MM. Dejardin, Glinne, Nyffels. — Jeunehomme, Kickx. — Bila. — Raskin.

Voir :

411 (1974-1975) :

— N° 1 : Proposition de loi.

529 (1974-1975) :

— N° 1 : Proposition de loi.
— N° 2 : Amendement.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1975-1976.

4 FEBRUARI 1976.

WETSVOORSTEL
tot wijziging van artikel 266
van het Gerechtelijk Wetboek.

WETSVOORSTEL
tot wijziging van artikel 266
van het Gerechtelijk Wetboek.

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VAN JUSTITIE ⁽¹⁾,
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER BOURGEOIS.

DAMES EN HEREN,

I. — Inleiding.

Uw Commissie voor de Justitie besprak in haar zitting van 15 januari II. de wetsvoorstellen van de heer Suykerbuyk en van de heer Willems, ertoe strekkende artikel 266 van het Gerechtelijk Wetboek te wijzigen.

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Léon Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, De Kerpel, Grafé, Martens, Léon Remacle, Mre Ryckmans-Corin, de heren Suykerbuyk, Uyttendaele. — Baudson, Bob Cools, Degroeve, Ghysbrecht, Laridon, Mathys, Mre Pétry echrg. Scheys. — de heren Albert Claes, Kempinaire, Mundeleer, Verberckmoes. — Havelange, Rouelle. — Baert, Belmans.

B. — Plaatsvervangers : de heren Beauthier, Lernoux, Mej. Steyaert, de heer Verhaegen. — Mre Adriaensens echtg. Huybrechts, de heren Dejardin, Glinne, Nyffels. — Jeunehomme, Kickx. — Bila. — Raskin.

Zie :

411 (1974-1975) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

529 (1974-1975) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.
— N° 2 : Amendement.

L'article 266 règle les conditions de nomination aux fonctions de greffier en chef des cours d'appel et des cours du travail; il est libellé comme suit :

« Pour pouvoir être nommé greffier en chef de la cour d'appel ou de la cour du travail, le candidat doit :

- » 1° être âgé de trente-cinq ans accomplis;
- » 2° être docteur en droit;
- » 3° avoir fait, pendant un an au moins, un stage au greffe d'une cour ou d'un tribunal.
- » Le stage est organisé par le Roi. »

A la suite d'une proposition de loi antérieure (Doc. n° 47 de la S.E. 1974), déposée par M. Suykerbuyk, adoptée à l'unanimité par la Chambre, mais modifiée par le Sénat, la loi du 10 janvier 1975 a inséré, dans le Code judiciaire, un article 266bis, libellé comme suit :

« Par dérogation aux dispositions de l'article 266, le Roi peut, lors des premières nominations aux fonctions de greffier en chef des cours d'appel et des cours du travail de Mons et d'Anvers, nommer les personnes de trente-cinq ans accomplis qui ont, respectivement, exercé pendant cinq ans la fonction de greffier à une cour d'appel ou, depuis le 1er novembre 1970, la fonction de greffier à une cour du travail ».

Le but des présentes propositions peut être résumé comme suit :

1° abolir le stage pour les docteurs en droit (proposition de M. Suykerbuyk);

2° créer une possibilité de promotion pour les greffiers des cours d'appel et des cours du travail, à condition qu'ils comptent cinq années d'ancienneté de service auprès d'une cour (proposition de M. Suykerbuyk);

3° permettre la nomination aux fonctions de greffier en chef d'une cour d'appel ou d'une cour du travail de tous les greffiers ayant exercé pendant dix ans la fonction de greffier d'un tribunal (proposition de M. Willems).

II. — Discussion générale.

Les auteurs des propositions ont déclaré que, pour assurer la fonction de greffier en chef d'une cour, l'expérience demeure un élément important.

C'est pourquoi ils entendent fixer les conditions de nomination de manière que les greffiers ayant une importante ancienneté de service puissent être retenus parallèlement aux docteurs en droit. Ce régime paraît d'autant plus nécessaire que peu de docteurs en droit posent leur candidature à la carrière de greffier.

A cet égard, plusieurs membres ont attiré l'attention sur la situation que connaissent les cours de Gand et de Bruxelles notamment, où il n'y aurait, dans les cadres, aucun docteur en droit candidat à la fonction de greffier en chef.

M. Willems a relevé, en outre, la discrimination qui, à son avis, existe en ce qui concerne les possibilités de promotion des greffiers des différents tribunaux. Lors du recrutement, ils sont tous tenus de satisfaire aux mêmes conditions, mais, ultérieurement, il est très difficile pour un greffier d'un tribunal de passer à une cour.

D'autres membres ont également regretté que l'usage selon lequel il est toujours très difficile au greffier d'un tribunal de passer au greffe d'une cour se soit établi dans la pratique.

Artikel 266 regelt de benoemingsvoorwaarden van de hoofdgreffier van de hoven van beroep en de arbeidshoven en luidt als volgt :

« Om tot hoofdgreffier van het hof van beroep of van het arbeidshof te worden benoemd, moet men :

- » 1° volle vijfendertig jaar oud zijn;
- » 2° doctor in de rechten zijn;
- » 3° op de griffie van het hof of rechtbank ten minste één jaar stage hebben doorgebracht.
- » De Koning regelt de stage. »

Ingevolge een vroeger wetsvoorstel (Stuk n° 47 de B.Z. 1974) van de heer Suykerbuyk, dat eenparig door de Kamer werd aangenomen, maar in de Senaat gewijzigd, werd bij de wet van 10 januari 1975 een artikel 266bis in het Gerechtelijk Wetboek ingevoegd, luidend als volgt :

« In afwijking van de bepalingen van artikel 266 kan de Koning, voor de eerste benoemingen tot hoofdgreffier van de hoven van beroep en van de arbeidshoven van Antwerpen en Bergen, de personen benoemen, die vijfendertig jaar oud zijn en die, respectievelijk, vijf jaar het ambt van griffier bij een hof van beroep of, sedert 1 november 1970, het ambt van griffier bij een arbeidshof hebben uitgeoefend ».

De bedoeling van de onderhavige voorstellen kan als volgt samengevat worden :

1° het afschaffen van de stage voor de doctoren in de rechten (voorstel van de heer Suykerbuyk);

2° een bevorderingsmogelijkheid scheppen voor de griffiers bij de hoven, mits zij vijf jaar dienstanciënniteit hebben bij een hof (voorstel van de heer Suykerbuyk);

3° de mogelijkheid van benoeming tot hoofdgreffier van een hof ook openstellen voor alle griffiers die tien jaar dienst hebben op een rechtbank (voorstel van de heer Willems).

II. — Algemene bespreking.

De auteurs van de voorstellen stellen dat de ervaring bij de vervulling van het ambt van hoofdgreffier bij een hof een belangrijk element blijft.

Daarom willen zij de benoemingsvoorwaarden zo stellen dat griffiers met een belangrijke dienstanciënniteit kunnen in aanmerking komen naast doctoren in de rechten. Een dergelijke regeling schijnt zelfs noodzakelijk te zijn daar er zich weinig doctoren in de rechten aanbieden voor de loopbaan van griffier.

Verscheidene leden wijzen in dit verband op de situatie aan de hoven o.m. te Gent en te Brussel, waar er in de kaders geen kandidaten-doctoren in de rechten zouden zijn voor het ambt van hoofdgreffier.

De heer Willems wijst verder nog op de discriminatie die zijns inziens bestaat in de bevorderingsmogelijkheden voor de griffiers van de verschillende rechtbanken. Bij de aanwerving dienen zij allen te voldoen aan dezelfde voorwaarden, maar het wordt daarna voor een griffier van een rechtbank zeer moeilijk naar een hof over te gaan.

Ook andere leden betreuren dat er een praktijk gegroeid is, waardoor het voor een griffier van een rechtbank moeilijk geworden is naar de griffie van een hof over te gaan.

De nombreux membres ont aussi posé des questions sur le stage imposé aux docteurs en droit. Selon leurs informations, il n'est actuellement pas possible d'effectuer ce stage, bien qu'il soit imposé comme condition de nomination.

Un membre a regretté que les docteurs en droit ne soient pas plus nombreux à saisir l'occasion d'entamer une carrière de greffier. Il a demandé s'il ne serait pas souhaitable de donner plus de publicité à cette possibilité.

Le Ministre a fait observer à ce sujet :

1. La fonction de greffier en chef d'une cour d'appel ou d'une cour du travail entraîne des responsabilités importantes. C'est pourquoi on a toujours insisté pour que les candidats soient titulaires du grade de docteur en droit. Telle était également la position du Sénat lors de la discussion de la précédente proposition de loi (*Doc. du Sénat* n° 47 de la S.E. 1974).

Un membre a fait observer à ce propos que les docteurs en droit ne subissaient aucun préjudice du fait de la proposition. Le pouvoir de nomination appartient toujours au Ministre.

Une possibilité de nomination reste cependant ouverte pour d'autres candidats valables, dans les cas où aucun docteur en droit ne pose sa candidature.

2. Le greffier en chef est également le chef de corps du greffe de la cour. Aussi est-il souhaitable qu'il connaisse ce corps. C'est pourquoi il semble beaucoup moins indiqué de nommer le greffier d'un tribunal comme greffier en chef d'une cour.

Ce point de vue a été largement partagé par votre commission.

3. Le stage est prévu en tant que condition de nomination des docteurs en droit dans plusieurs articles du Code judiciaire, notamment à l'article 263 en ce qui concerne la nomination au grade de greffier-chef de greffe et de greffier de la justice de paix, aux articles 264 et 265, en ce qui concerne la nomination au grade de greffier en chef et de greffier du tribunal de première instance, du tribunal du travail et du tribunal de commerce, aux articles 266 et 267 en ce qui concerne la nomination au grade de greffier et de greffier de la cour et aux articles 268 et 269, pour ce qui est de la nomination au grade de greffier en chef et de greffier de la Cour de cassation.

Un règlement légal du stage est d'ores et déjà prévu par l'arrêté royal du 30 mai 1970 relatif au statut des greffiers de l'Ordre judiciaire, du personnel des greffes des cours et tribunaux et du personnel des parquets (*Moniteur belge* du 26 juin 1970).

Les articles 45 à 50 de cet arrêté royal règlent le stage. Le stage qui s'accomplit sous direction et surveillance consiste à ce que les stagiaires-docteurs en droit se familiarisent avec les travaux de greffe, ce qui nécessite une présence d'au moins huit heures par semaine. Cette forme de stage non rémunérée est donc parfaitement compatible avec la pratique d'une profession.

Une seconde possibilité de stage réside dans l'exercice de la fonction de commis-greffier, de rédacteur, d'employé ou d'auxiliaire à prestations complètes dans un greffe. Cette activité est, en vertu de l'article 50, assimilée au stage.

Enfin, le stagiaire a également la faculté d'être engagé comme employé temporaire en vue d'accomplir sa période de stage.

Le Ministre a confirmé que plusieurs stagiaires sont en service.

Tal van leden stellen ook vragen over de stage opgelegd aan de doctors in de rechten. Zij menen te weten dat er op het huidige ogenblik geen mogelijkheid bestaat om die stage te doen ofschoon ze als benoemingsvoorwaarde is gesteld.

Een lid betreurt dat niet méér doctors in de rechten de kans grijpen van een loopbaan als griffier. Hij vraagt of het niet wenselijk zou zijn méér bekendheid te geven aan deze mogelijkheden.

Hierop inhakend maakt de Minister volgende bemerkingen :

1. Het ambt van hoofdgriffier bij een hof van beroep of arbeidshof brengt belangrijke verantwoordelijkheden mede. Daarom heeft men er steeds op aangedrongen dat de kandidaten de graad van doctor in de rechten zouden hebben. Dit bleek ook duidelijk de stelling van de Senaat bij de bespreking van het vorig wetsvoorstel (*Stuk van de Senaat* n° 47 van de B.Z. 1974).

Een lid merkt daarbij op dat de doctors in de rechten door het voorstel geen onrecht wordt gedaan. De benoemingsmacht blijft steeds bij de Minister.

Wél wordt de kans opengelaten voor waardevolle andere kandidaten in de gevallen waarin zich geen doctors in de rechten kandidaat mochten stellen.

2 De hoofdgriffier is ook de korpsoverste van de griffie van het hof. Daarom is het wenselijk dat hij vertrouwd is met dit korps en komt het zeker minder aangewezen voor een griffier uit een rechtbank als hoofdgriffier van een hof te benoemen.

Die zienswijze wordt in ruime mate door uw commissie gedeeld.

3. De stage wordt in verschillende artikelen van het Gerechtelijk Wetboek als benoemingsvoorwaarde voor de doctors in de rechten gesteld o.m. in artikel 263 voor de benoeming tot griffier-hoofd van de griffie en tot griffier bij het vrederecht, in de artikelen 264 en 265 voor de benoeming tot hoofdgriffier en griffier bij de rechtbank van eerste aanleg, arbeidsrechtbank en rechtbank van koop-handel, en in de artikelen 266 en 267 voor de benoeming tot hoofdgriffier en griffier bij een hof en in de artikelen 268 en 269 voor de benoeming tot hoofdgriffier en griffier bij het Hof van Cassatie.

Er is reeds in een wettelijke regeling van de stage voorzien bij koninklijk besluit van 30 mei 1970 betreffende het statuut van de griffiers van de rechterlijke orde, van het personeel der griffies van hoven en rechtbanken en van het personeel der parketten (*Belgisch Staatsblad* van 26 juni 1970).

De artikelen 45 tot 50 van dit koninklijk besluit regelen de stage. De stage die onder leiding en toezicht gebeurt, bestaat erin dat de stagiair-doctor in de rechten zich vertrouwd maakt met het werk in een griffie en daartoe ten minste acht uur per week aanwezig is. Deze onbezoldigde vorm van stage kan dus gemakkelijk verenigd worden met een beroepspraktijk.

Een tweede stagemogelijkheid ligt in de uitoefening van het ambt van klerk-griffier, van opsteller, van beambte of hulpbeambte met volledige prestaties in een griffie. Deze activiteit wordt door artikel 50 met de stage gelijkgesteld.

Tenslotte bestaat ook de mogelijkheid om als tijdelijk bediende aangeworven te worden om de stageperiode door te maken.

De Minister bevestigt dat verschillende stagiairs in dienst zijn.

III. — Discussion des articles.

a) *Proposition de loi n° 411/1 de M. Suykerbuyk.*

Article 1.

Votre commission a exprimé le désir de voir maintenir la condition du stage d'un an pour les docteurs en droit.

Le texte de l'article 1 de la proposition a donc été modifié comme suit : après les mots « 2° être docteur en droit » sont ajoutés les mots « et avoir fait un stage d'un an ».

L'article est complété par les mots « Le stage est organisé par le Roi ».

L'article ainsi modifié a été adopté à l'unanimité.

Art. 2.

Comme le Code judiciaire est en vigueur depuis plus de cinq ans, la disposition transitoire devient superflue. L'article 2 est donc supprimé.

b) *Proposition de loi n° 529/1 de M. Willems.*

L'auteur a déclaré, suite aux discussions, qu'il retirait sa proposition. Il s'ensuit que l'amendement de M. Baudson (Doc. n° 529/2) est également sans objet.

IV. — Vote.

Le texte nouveau de l'article 266, tel qu'il figure ci-après, a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

Le Président,
L. REMACLE.

III. — Bespreking der artikelen.

a) *Wetsvoorstel n° 411/1 van de heer Suykerbuyk.*

Artikel 1.

Uw Commissie heeft de wens uitgesproken de voorwaarde van de stage van één jaar voor de doctors in de rechten te behouden.

De tekst van artikel 1 van het voorstel wordt derhalve als volgt gewijzigd : na de woorden « 2° doctor in de rechten zijn » worden de woorden « en één jaar stage hebben door-gemaakt » toegevoegd.

Het artikel wordt aangevuld met de woorden « De Koning regelt de stage ».

Het aldus gewijzigd artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 2.

Daar het Gerechtelijk Wetboek sedert meer dan vijf jaar in voege is, wordt de overgangsbepaling overbodig. Artikel 2 wordt derhalve weggelaten.

b) *Wetsvoorstel n° 529/1 van de heer Willems.*

Ingevolge de besprekingen verklaart de auteur zijn voorstel in te trekken. Daardoor vervalt ook het amendement van de heer Baudson (Stuk n° 529/2).

IV. — Stemming.

De nieuwe tekst van artikel 266, zoals hij hierna voorkomt, wordt eenparig aangenomen.

De Verslaggever,
A. BOURGEOIS.

De Voorzitter,
L. REMACLE.

TEXTE
ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article unique.

L'article 266 du Code judiciaire est modifié comme suit :

« Art. 266. — Pour pouvoir être nommé greffier en chef de la cour d'appel ou de la cour du travail, le candidat doit :

- » 1° être âgé de trente-cinq ans accomplis;
- » 2° être docteur en droit et avoir fait un stage d'un an, ou avoir exercé pendant cinq ans la fonction de greffier d'une cour d'appel ou du travail.
- » Le stage est organisé par le Roi ».

TEKST
AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Enig artikel.

Artikel 266 van het Gerechtelijk Wetboek wordt gewijzigd als volgt :

« Art. 266. — Om tot hoofdgriffier van het hof van beroep of van het arbeidshof te worden benoemd, moet men :

- » 1° volle vijfendertig jaar oud zijn;
- » 2° doctor in de rechten zijn en één jaar stage hebben doorgemaakt, ofwel vijf jaar het ambt van griffier bij een hof van beroep of een arbeidshof hebben uitgeoefend.
- » De Koning regelt de stage ».